

MONA HENNING - EN VERKLIG ELDSJÄL!

Sedan 28 år driver Mona Henning förlaget Dar Al Muna, som har en ovanlig affärsidé, nämligen att ge ut svensk barnlitteratur på arabiska. Här berättar Mona själv om sitt arbete och om sina drivkrafter.

Mona Henning tar emot på sitt förlag Dar Al Muna på Brunnsgratan i Stockholm, två rum som samtidigt är det jordanska konsulatet, eftersom Mona är honorärkonsul för Jordanien. Någon ambassad finns inte. Mona börjar genast berätta om förlagets utgivning och visar stolt böckerna. Dar Al Muna har sedan 1984 gett ut en rad svenska barnböcker på arabiska, nu senast Annika Holms *Olles nya cykel*. Böckerna säljs både i Sverige och i arabisktalande länder.

Det är en ovanlig affärsidé och man undrar ju hur Mona kom på den? ”Jag är utbildad apotekare”, berättar hon men mina intressen låg snarare åt det humanistiska hållet. Mona är gift med en svensk och läste svenska barnböcker för sina barn. När en gång hennes syster besökte henne i Rom, klagade systemen över att det inte fanns några bra barnböcker på arabiska. Hon uppmanade Mona att översätta några svenska barnböcker och då gjorde hon det. De första böckerna som kom ut var *Aja baja*, *Alfons Åberg!* och ytterligare två Alfons-böcker, som fick stor framgång. Utgivningen ökade efterhand och har som mest omfattat 10-15 böcker per år.

Så småningom fördjupade Mona sig i den svenska barnboksskatten och läste barn- och ungdomslitteratur för Maria Nikolajeva på Stockholms universitet. ”Det var den lyckligaste tiden i mitt liv”, säger Mona. ”Jag tog igen den barndom, som jag inte hade fått uppleva. När jag var barn förväntades jag hjälpa till mycket i hushållet och det fanns inte tid för lek och fantasi. Barnböckerna hjälpte mig också att förstå Sverige bättre, de fångar den svenska folksjälens på ett begripligt sätt för den som kommer från en annan kultur. Man kan faktiskt säga att barnlitteraturen ändrade hela mitt liv.”

Hur väljer Mona sina böcker? Böckerna måste både vara av hög kvalitet och omtyckta av barnen. Mona är beroende av kontakter med bokhandlare, lärare, barnbibliotekarier och

andra som arbetar med barn och böcker, för att få veta vad barnen läser. Det finns dock vissa begränsningar. Böcker om grisar fungerar inte i arabvärlden, så exempelvis Benny-böckerna är inte lämpliga. Relationer mellan pojkar och flickor är också ett känsligt ämne, därför är det svårt att hitta ungdomsböcker. Men Astrid Lindgrens böcker fungerar nästan alltid och en del klassiker. Dar Al Muna har också gett ut några engelska barn- och ungdomsböcker på arabiska, bl.a. Beatrix Potters *Pelle Kanin*, böcker av Edith Nesbit, Frances Hodgson Burnetts *Den hemliga*

Foto: Toukan

trädgården och några vuxenböcker.

Mona vill ha svensk kvalitet även i utförandet och trycker därför böckerna i Sverige. De arabiska barnböcker som finns är tunna häften, oftast med dåliga illustrationer och med ett uppfostrande innehåll. Arabiskan har ett litterärt språk och ett talat språk, som skiljer sig mycket från varandra. Barnen får ingen träning i att läsa det litterära språket och det finns ingen tradition att läsa för barnen. Barnen i familjer med högre utbildning läser böcker på engelska och i någon mån på franska. Man börjar faktiskt prata om att arabiskan är i fara, säger Mona.

Böckerna säljs i huvudsak på bokmässor, det finns egentligen ingen

privat bokmarknad för barn- och ungdomsböcker på arabiska, och skolor är den största kundgruppen. Det finns många stora mässor för arabiska böcker och Mona besöker så många hon orkar och hinner. I början möttes hon av en viss misstänksamhet, men det visade sig att barnen älskade böckerna. ”Dar Al Muna är numera ett varumärke och känt över stora delar av arabvärlden”, säger hon. Men det finns problem. Förlagsverksamheten är laglöst land, det finns ingen copyright och inga av de regelverk som vi är vana vid fungerar. Verksamheten bygger helt på Monas kunskaper, kontakter, förtroende och språkkunskaper och är därför sårbar.

Hur framtiden för förlaget ska arta sig är ovisst. Reglerna för att söka litteraturstöd från Kulturrådet har ändrats och Dar Al Muna räknas fr.o.m. 2011 som ett utländskt förlag, trots att det är helt och hållet svenskt! Det har medfört att förlaget inte kan få litteraturstöd utan bara bidrag till översättningen. Utgivningen måste därför skäras ner till kanske högst fem titlar per år. Enligt Mona vore det bästa om något större förlag i framtiden kunde bli samarbetspartner eller delägare, ett förlag som har större resurser för produktion av böcker och som skulle kunna använda henne som rådgivare.

Mona är en sann eldsjäl och fick också Barnboksakademins eldsjälpris 2007. Under våren 2012 ger hon ut Monica Zaks *Pojken som levde med strutsar* och trycker då upp en extra upplaga om 1000 ex, som BiS får köpa till självkostnadspris, för distribution i de västahariska flyktinglägren. Den får ett nytt omslag och bättre kvalitet i bindning och papper än den tidigare upplagan. Om insamlingen ger överskott kommer BiS att köpa ytterligare böcker från Dar Al Muna, bl.a. bilderböcker, som är en stor bristvara i de västahariska skolorna.

Lena Lundgren